SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1168
van **BRECHT WARNEZ**
datum: 8 september 2025

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) - Beheersovereenkomst starttoetsen

Een van de centrale doelstellingen van de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 was het verhogen van de efficiëntie van het hoger onderwijs. Ook volgens het Regeerakkoord Vlaamse Regering 2024-2029 en de Beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024- 2029 zal de nieuwe Vlaamse Regering inzetten op een performante studie-oriëntering en zelfs een striktere aanpak hanteren. Een van de middelen hiervoor is het gebruik van verplichte starttoetsen, een praktijk die voortkomt uit de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Op 28 februari 2025 werd een nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2025–2029 gesloten met de Vlaamse Interuniversitaire Raad, gericht op de ontwikkeling, implementatie en opvolging van start- en ijkingstoetsen. De nieuwe beheersovereenkomst bouwt voort op de bestaande actielijnen uit de vorige overeenkomst, die gericht zijn op het verder verfijnen van de toetsen. Daarnaast wordt een extra actielijn toegevoegd die onderzoekt hoe start- en ijkingstoetsen ook kunnen worden ingevoerd in academische bacheloropleidingen buiten het STEM-domein.

De volgende vragen staan in opvolging van mijn schriftelijke vraag nr. 140 van 17 november 2023 aan voormalig minister van Onderwijs Weyts.

Graag alle gegevens beschikbaar stellen in Excel.

1. Kan de minister een gedetailleerd overzicht verschaffen van de personeels- en werkingskosten die in 2023 en 2024 via de beheersovereenkomst met de VLIR werden ingezet voor de ontwikkeling en de organisatie van start- en ijkingstoetsen?
2. Wat is het vooropgestelde werkingsbudget voor het eerste jaar (2025) van de nieuwe beheersovereenkomst 2025-2029?
3. Hoeveel studenten namen in 2023 en 2024 deel aan een starttoets, en hoeveel aan een ijkingstoets? Graag een overzicht, opgesplitst per opleiding, geslacht, leeftijdscategorie en type toets.
    a) Hoeveel studenten daarvan slaagden bij de eerste starttoets en hoeveel bij de tweede?
4. Volgens de nieuwe beheersovereenkomst is er sprake van een verkenning naar uitbreiding van starttoetsen voor niet-STEM-opleidingen.
    a) Welke opleidingen komen hiervoor als eerste in aanmerking?

Vlaams Parlement

b) Wat is het concrete plan van aanpak voor die uitbreiding? Graag met timing en budget.

c) Hoe wordt ervoor gezorgd dat ook studenten zonder sterke digitale of taalkundige voorkennis niet worden uitgesloten?

5. Wat is, na enkele jaren werking van de starttoetsen, het effect op het studierendement van studenten die niet slaagden maar wel gestart zijn?

   a) Ziet de minister een verband tussen de toetsresultaten en het vroegtijdig stopzetten van de opleiding?

   b) Hoe evalueert de minister het effect en de werking van starttoetsen in het algemeen?

6. Welke praktische knelpunten deden zich in 2023-2024 voor bij de organisatie van de toetsen, bijvoorbeeld met betrekking tot inschrijvingsplatformen, dataverwerking of communicatie?

   a) Zijn deze eventuele knelpunten intussen structureel aangepakt of zijn er initiatieven genomen tot verbetering? Graag een uitleg over de concrete aanpak.

7. Hoe kijkt de minister naar de kwaliteitsmonitoring binnen de VLIR of de onderwijsinstellingen?

ZUHAL DEMIR
VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

ANTWOORD
op vraag nr. 1168 van 8 september 2025
van **BRECHT WARNEZ**

Gebruikte afkortingen: BI = Bio-ingenieurswetenschappen, BW = Biomedische wetenschappen, ET = Engineering technology, EW = Economische wetenschappen, FA = Farmaceutische wetenschappen, HI = Handelsingenieur, HW = Handelswetenschappen, IA = Ingenieurswetenschappen: architectuur, IB = Industrieel ingenieur biowetenschappen en Industrieel ingenieur bio-industriële wetenschappen, IN = Industrieel ingenieur industriële wetenschappen, IR = Ingenieurswetenschappen, LA = Logopedische en audiologische wetenschappen, RW = Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, WB = CBBGG (Chemie, Biochemie en biotechnologie, Biologie, Geologie en Geografie en geomatica), WF = Informatica, WW = Wiskunde, Informatica en Fysica.

1. De toelagen aan VLIR voor de verdere ontwikkeling, implementatie en opvolging van de start- en ijkingstoetsen worden via een intern vastgelegde verdeelsleutel herverdeeld naar de universiteiten. Opdrachten worden vanuit het start- en ijkingstoetsproject gedefinieerd. Alle universiteiten kunnen eigen personeel naar voren schuiven als kandidaat. UHasselt droeg geen kandidaten voor in 2024. Echter zijn alle universiteiten betrokken bij het start- en ijkingstoetsproject en zijn die vertegenwoordigd binnen verschillende gremia gaande van de Kerncommissie van de start- en ijkingstoetsen, de Centrale Ijkingstoetscommissie, het coördinatorenoverleg tot de specifieke toetscommissies.
   Voor 2023 en 2024 werden door VLIR enkel personeelskosten gerapporteerd.

   2023:

	Personeels-kost
UA	€ 40.000,00
UGent	€ 80.000,00
VUB	€ 33.501,93
KU Leuven	€ 49.868,11
UHasselt	€ 36.396,52
TOTAAL	**€ 239.766,56**

   2024:

	Personeels-kost
UA	€ 42.500
UGent	€ 85.000,00
VUB	€ 42.500
KU Leuven	€ 134.428,64
TOTAAL	**€ 304.428,64**

2. Voor de periode van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025 ontving de VLIR een toelage van 400.000 euro.

3. 2023-2024:

Sessie 1

Toets	**Geslaagd**
BI*	51
BW*	50
ET*	60
EW	61
FA*	54
HI	76
HW	41
IA*	29
IB*	57
IN*	66
IR*	45
LA	47
WB	51
WF	73
WW*	38
Totaal	53

Toetsen met * zijn starttoetsen

Sessie 2

Toets	**Geslaagd**
BI*	47
BW*	34
FA*	39
IA*	5
IB*	35
IN*	35
IR*	21
WW*	24
Totaal	32

2024-2025:

Sessie 1

Toets	**Geslaagd**
BI*	55
BW*	53
ET*	48

EW	37
FA*	57
HI	43
HW	17
IA*	29
IB*	50
IN*	58
IR*	47
LA	50
RW	48
WB	58
WF	47
WW*	39
Totaal	49

Sessie 2

Toets	**Geslaagd**
BI*	38
BW*	32
FA*	30
IA*	16
IB*	22
IN*	29
IR*	32
WW*	21
Totaal	30

4. a +b) De betrachting is om componenten te ontwikkelen die inzetbaar zijn voor de ontwikkeling van ijkings- en starttoetsen in een breed scala aan opleidingen.
Deze componenten worden geïdentificeerd op basis van dataonderzoek en van bevragingen bij opleidingen. In een volgende fase worden pilootafnames georganiseerd die toelaten om de validiteit van de geïdentificeerde componenten na te gaan.

   Voor de verkenning van uitbreiding van ijkingstoetsen en starttoetsen naar het niet-STEM domein wordt een traject opgestart waarbij onderzocht wordt welke componenten deze toetsen moeten omvatten voor welke opleidingen en wordt gewerkt aan de ontwikkeling van dergelijke specifieke toetscomponenten.

   Heel het traject loopt van 2026 tot 2029 en wordt financieel ondersteund door de jaarlijkse toelagen aan VLIR in uitvoering van de beheersovereenkomst.

c) Bij de ontwikkeling van toetsen worden analyses gedaan om potentiële bias ten opzichte van groepen op basis van niet-pertinente kenmerken uit te sluiten.

5. a) Studenten die een lage toetsscore behaalden doen het vaker minder goed in de opleiding en heroriënteren ook sneller.

   b) De deelnamecijfers stijgen sterk zodra deelname aan een toets verplicht is. Uit de analyses blijkt dat de toetsscore studenten aanzet tot reflectie over hun studiekeuze: deelnemers met een lage score schrijven zich minder vaak congruent in voor de opleiding waarvoor ze de toets aflegden.
   Binnen de groep die alsnog instroomt, zien we dat studenten met lage toetsscores vaker vroegtijdig heroriënteren dan studenten met hogere scores.
   Studenten die een lage toetsscore behaalden doen het vaker minder goed in de opleiding..

6. In 2023 was er in functie van de overgang naar een systeem van verhoogde cesuur een cohort waar geen correctie op gokken werd toegepast. Daardoor moest in de verwerking met gecorrigeerde scores gewerkt worden om vergelijkbaarheid met andere cohorten te maximaliseren.

   Een aantal studenten gaf, ondanks uitvoerige communicatie van verplichte deelname aan starttoetsen, bij de inschrijvingsaanvraag voor de bacheloropleiding aan niet op de hoogte te zijn van het bestaan van starttoetsen. In navolging daarvan werd nog sterker ingezet op communicatie (zowel naar leerkrachten, ouders als leerlingen).

   Het was het eerste jaar dat remediëring verplicht was dus dit gegeven was nog niet ingebed onder de studentenpopulatie. Om hier sterker op in te zetten werd de communicatie versterkt en vervroegden sommige universiteiten de remediëringsdeadlines.

   Dataverwerking van uitzonderingsaanvragen voor de starttoets en de remediëring verliep over alle instellingen verschillend waardoor het moeilijk is om daaruit algemene conclusies te trekken. De wijze van verwerking en het bijhouden van data zijn sindsdien meer gestroomlijnd, er werden afspraken rond dataverwerking gemaakt.

   Er was nog geen duidelijke procedure voor het behandelen van beroepen. Intussen werd een standaardformulier voor het aanvragen van een beroep door een student ter beschikking gesteld en is de procedure uitgeschreven.

7. Ik ben tevreden over de kwaliteitsmonitoring binnen de VLIR en de universiteiten. Jaarlijks wordt er een uitvoerig validiteitsonderzoek gedaan rond de starttoetsen en de ijkingstoetsen op basis waarvan ze voortdurend worden geoptimaliseerd.